

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

आदर्श प्रश्नपत्र / Model Que. Paper : I/23-24/ संस्कृत /
वेदभूषण पञ्चम-वर्ष / Vedabhusan Fifth Year /
कक्षा 10वीं / पूर्व मध्यमा - II/ Class 10th / Purv Madhyama - II
वर्ष / Year 2023-24
विषय - संस्कृतम्

समय:- 3 होरा:

पूर्णाङ्कः:- 100

सामान्यनिर्देशाः-

- कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे 13 पृष्ठानि तथा च 13 प्रमुखाः प्रश्नाः सन्ति।
- अस्य प्रश्नपत्रस्य पठनाय 15 निमेषः निर्धारिताः सन्ति। अस्मिन् अवधौ केवलं प्रश्नपत्रं पठनीयं किमपि उत्तरं न लेखनीयम्।
- अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति-

क.	खण्डः	अपठितावबोधनम्	20 अङ्काः
ख.	खण्डः	रचनात्मककार्यम्	15 अङ्काः
ग.	खण्डः	अनुप्रयुक्तव्याकरणम्	25 अङ्काः
घ.	खण्डः	पठितावबोधनम्	40 अङ्काः
- सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि।
- प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः।

क खण्डः

(अपठितावबोधनम्- 20 अङ्काः)

- अधोलिखितम् अपठितगद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानामुत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत- 2 × 10 = 20

मानवस्य बौद्धिकविकासाय ज्ञानवर्धनाय च पुस्तकालयानां महत्त्वपूर्णं स्थानं वर्तते । पुस्तकालयेषु विविधपुस्तकानां संग्रहो भवति । अत्र पुस्तकालये हिन्दी – आंग्ल – संस्कृतभाषाणां पत्र – पत्रिकादयः अपि प्रतिदिनं प्राप्नुवन्ति । अस्माकं पुस्तकालयः नगरस्य रमणीये स्थाने वर्तते । अस्मिन् दश सहस्रं पुस्तकानि सन्ति । अस्य समीपे एकः वाचनालयः वर्तते । यत्र बहवः जनाः, छात्राः, बालाः, बालिकाः, युवकाः, युवतयश्च प्रतिदिनम् आगत्य पठनं कुर्वन्ति । अस्माकं पुस्तकालयस्य भवनं विशालं रमणीयञ्च वर्तते । अस्य पुस्तकालयस्य सर्वे जनाः प्रशंसां कुर्वन्ति । अस्माकं ज्ञानवर्धनाय अस्य महती भूमिका वर्तते । अयम् एकः आदर्शः पुस्तकालयः विद्यते ।

अ. अस्य अनुच्छेदस्य कृते उपयुक्तं शीर्षकं लिखत।

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

आ. पुस्तकालयेषु केषां संग्रहो भवति ?

इ. कस्य समीपे वाचनालयः वर्तते ?

ई. अस्माकं पुस्तकालये कति पुस्तकानि सन्ति ?

उ. सर्वे जनाः पुस्तकालयमागत्य किं कुर्वन्ति ?

ऊ. किमर्थं पुस्तकालयस्य महत्त्वपूर्णं स्थानं वर्तते ?

ऋ. अस्माकं पुस्तकालयः कुत्र वर्तते ?

ॠ. पुस्तकालये के काश्च आगत्य पठनं कुर्वन्ति ?

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

ए निन्दाम् इत्यस्य विलोमपदं गद्यांशात् चित्वा लिखत ।

ऐ 'पत्र – पत्रिकाः' इति कर्तृपदस्य गद्यांशे क्रियापदं किमस्ति ?

ख खण्डः

(रचनात्मककार्यम्- 15 अङ्काः)

2. सर्वज्ञानमयी संस्कृतभाषा इति विषयमवलम्ब्य दशवाक्यपरिमितं निबन्धं लिखत ।

05

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

-
-
3. भवान् कस्यचन वेदविद्यालयस्य वेदभूषणपञ्चमवर्षस्य छात्रः गोविन्दः अस्ति । विद्यालयप्रधानाचार्याय शुल्कं विना प्रवेशाय एकं प्रार्थनापत्रं लिखतु । 05
-
-
-
-
-
-
-

4. अधोलिखितानि वाक्यानि संस्कृतभाषया अनूद्य लिखत। 1 x 5 = 05
- अ. मेरे पिता कृषक है । My father is a farmer.
-
-

आ. वह मेरा भाई है । He is my brother

इ. मोहन राम से सुन्दर है । Mohan is beautiful then Ram.

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

ई. तुम क्यों हंस रहे थे ? Why were you laughing ?

उ. बालक को दौड़ना नहीं चाहिए । Boy must not have run.

ग खण्डः

(अनुप्रयुक्तव्याकरणम्- 25 अङ्काः)

5. अधोलिखितपदानां विग्रहवाक्यपूर्वकं समासं निर्दिशत- 1 x 5 = 05

	विग्रहः	समासनाम
अ. उपकृष्णम्
आ. प्रत्येकम्
इ. इतिहरि
ई. सुखदुःखयोः
उ. अविवेकः

6. अधोलिखितपदानां लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत- 1 x 5 = 05

	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
अ. लोभेन
आ. वयम्
इ. कोषान्
ई. वेदानाम्

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

उ. मनसः

7. अधोलिखितपदानां प्रकृतिप्रत्ययौ विभजत- 1 x 5 = 05

	प्रकृतिः	प्रत्ययः
अ. दोग्धि
आ. कृत्वा
इ. कर्तुम्
ई. पठितव्यम्
उ. उत्तीर्णवान्

8. अधोलिखितानां शब्दानां सन्धिनिर्देशपूर्वकं सन्धिविच्छेदं कुरुत - 1 x 5 = 05

	सन्धिविच्छेदः	सन्धिसूत्रम्
अ. देशैक्यम् +
आ. इत्युपाधिना +
इ. चास्ति +
ई. बीजोत्पत्तिः +
उ. ग्रन्थेऽस्मिन् +

9. रेखाङ्कितपदान्याधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत- 1 x 5 = 05

अ. शहाबुद्दीनेन गङ्गा शोणितशोणा विहिता ।

आ. महामदो दुष्टः सप्ताशीत्युत्तरसहस्रतमे विक्रमाब्दे प्राणान् अत्यजत् ।

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

इ. शिववीरः महाराष्ट्राणां मुकुटमणिरासीत् ।

ई. शिववीरः सिंहदुर्गे ससेनो निवसति स्म ।

उ. अमरकोशस्य चत्वारि नामानि प्रसिद्धानि वर्तन्ते ।

घ खण्डः

(पठितावबोधनम्- 40 अङ्काः)

10. अधो दत्तान् श्लोकान् पठित्वा प्रश्नानां समाधानानि लिखन्तु -

1 x 5 = 05

हिताहितं सुखं दुःखमायुस्तस्य हिताहितम्।

मानं च तच्च यत्रोक्तमायुर्वेदः स उच्यते ॥

आदित्यस्य नमस्कारान् ये कुर्वन्ति दिने दिने।

आयुः प्रज्ञा बलं वीर्यं तेजस्तेषां च जायते ॥

उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीर्देवेन देयमिति कापुरुषा वदन्ति।

दैवं निहत्य कुरु पौरुषमात्मशक्त्या यत्ने कृते यदि न सिद्ध्यति कोऽत्र दोषः ॥

रे रे चातक ! सावधानमनसा मित्र ! क्षणं श्रूयताम्

अम्भोदा बहवो हि सन्ति गगने सर्वेऽपि नैतादृशाः।

केचिद् वृष्टिभिरार्द्रयन्ति धरणीं गर्जन्ति केचिद् वृथा

यं यं पश्यसि तस्य तस्य पुरतः मा ब्रूहि दीनं वचः ॥

	7	वर्ष/Year - 2023-24
--	---	---------------------

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

अ. कः आयुर्वेदः उच्यते ?

आ. आदित्यस्य नमस्कारात् किं भवति ?

इ. लक्ष्मीः कम् उपैति ?

ई. आकाशे किम् अस्ति ?

उ. सुभाषितकारः चातकं संबोध्य किं वदति ? तस्य सन्देशः कः?

11. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु केषाञ्चित् पञ्चानाम् उत्तरं 25-30 शब्दैः उत्तरत -

2 x 5 = 10

अ. वृद्धानां वचनं कदा ग्राह्यं भवति ?

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

आ. मनुष्यः केन तर्पणीयः न ?

इ. शकुन्तलायाः सख्योः नाम किम् ?

ई. 'गां दोग्धि पयः' वाक्यमिदं कर्मणि परिवर्तयत ।

उ. कस्य कोशस्य महती अपेक्षा भवति ?

ऊ. गोदावरीहृदयात् आगता सीता कीदृशी आसीत् ?

संस्कृत/Sanskrit VSSB/24/10-1	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year कक्षा - 10वीं/पूर्व मध्यमा - II/Class 10 th /Purv Madhyama-II	Model Paper - A
----------------------------------	--	-----------------

ई. दुःखं कति विधं ? तेषां नामानि लिखत ।

उ. वेदाङ्गानि कति ? तेषां नामानि लिखत ।

ऊ. चरकसंहितायां कति स्थानानि सन्ति ? तानि च कानि ?

